

ΟΜΑΔΑ Α΄

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας Σ για σωστό και Λ για λάθος δίπλα σε κάθε νούμερο.

1. Στη διάρκεια της Επανάστασης τον 1821 σημειώθηκαν μετακινήσεις ελληνικών πληθυσμών από διάφορα μέρη της Οθωνικής αυτοκρατορίας προς την επαναστατημένη Ελλάδα.
2. Οι τρομοκρατικές ενέργειες των Τούρκων το 19^ο αιώνα, είχαν σκοπό την εκρίζωση του ελληνικού στοιχείου
3. Οι ιστοριογράφοι και οι περιηγητές του 19^{ου} αιώνα ασχολήθηκαν κυρίως με το μεγάλο πολύπλοκο και ιδιαίτερο προσφυγικό ζήτημα
4. Ο αναβρασμός που επικρατούσε στις ελληνικές πόλεις της Νότιας Ασίας, οι παράτολμες επιδρομές Σαμίων και Ψαριανών στις μικρασιατικές ακτές και η εμφάνιση ελληνικών πλοίων κοντά στις Κυδωνιές (Αϊβαλί) και τη Σμύρνη εξώθησαν τους Τούρκους σε μέτρα τρομοκράτησης των ελληνικών πληθυσμών.
5. Ακολούθησε η καταστροφή της πόλης των Κυδωνιών από τουρκικά στρατεύματα στις αρχές Ιουνίου του 1921

A2. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών εννοιών

1. Συνθήκη Κιουτσούκ Καϊναρτζή
2. Δυτικός κόσμος
3. Μικτή επιτροπή 1914

B1

Να περιγράψετε την τρίτη φάση αντιδικίας ετεροχθόνων και αυτοχθόνων

B2

Να περιγράψετε την εξωτερική πολιτική του αγγλικού κόμματος

ΟΜΑΔΑ Β΄

Γ1

Λαμβάνοντας υπόψη σας το κείμενο του βιβλίου σας και το περιεχόμενο του παραθέματος να εξηγήσετε τι ήταν οι πατρωνίες και ποιος ο ρόλος τους.

ΠΗΓΗ

Δίκτυο πατρωνείας, στην κορυφή των οποίων βρίσκονται οικογένειες

Ό,τι συνέβαινε με τη γη, που την καλλιεργούσαν από κοινού κάτω από την επίβλεψη και την οδηγία του αρχηγού της οικογένειας, συνέβαινε και με τις εμπορικές επιχειρήσεις των νησιών οι οποίες αποτελούσαν επίσης οικογενειακές υποθέσεις. Η διακυβέρνηση των καραβιών γινόταν σε επίπεδο οικογενειακό: ο επικεφαλής της οικογένειας κυβερνούσε το μεγαλύτερο και καλύτερο σκάφος, ενώ τα υπόλοιπα καράβια τα εμπιστευόταν στους γιούς και σε στενούς συγγενείς. Άλλα μέλη, φτωχότερα ή με μακρινότερη συγγένεια, υπηρετούσαν ως πληρώματα. Ας σημειωθεί πως η νησιωτική αυτή αριστοκρατία ήταν ιδιαίτερα ευαίσθητη στο θέμα της ανεξαρτησίας της. Σε περιοχές όπως το Σούλι και η Μάνη, η οικογενειακή ενότητα και αλληλεγγύη στάθηκαν παρομιώδεις. Στη Μάνη, κάθε σημαντική οικογένεια κατείχε τον πύργο της και οι οικογενειακές ενώσεις αποτελούσαν αναμφισβήτητη πραγματικότητα.

Αν συγγενικοί δεσμοί και υλικά συμφέροντα συνέδεαν εκατό ή και περισσότερα άτομα σε μια ανεπτυγμένη ομάδα που θεωρούνταν ως μια οικογένεια, διαπιστώνεται επίσης η ύπαρξη καθιερωμένων ευρύτερων θεσμών χάρη στους οποίους οικογένειες ενώνονταν είτε οριζόντια σε μια «ένωση» ίσων ατόμων είτε σε μια ιεραρχημένη σχέση εξαρτήσεως ή και στα δυο. Βασικά, οι σχέσεις αυτές ήταν τέσσερις: επιγαμίες, υιοθεσία, κουμπαριά, «αδελφική φιλία» (αδελφοποιτοί).

Κάνοντας τον απολογισμό πάνω στο θέμα της συγγένειας είναι δυνατόν να ερμηνεύσουμε απλά και μόνο το μηχανισμό με τον οποίο οι «προστασίες» και οι συμπράξεις είχαν διαμορφωθεί και σταθεροποιηθεί. Δεν εξηγείται όμως με τον τρόπο αυτό η δυναμική των πολιτικών διαδικασιών ή οι λειτουργίες τις οποίες επιτελούσαν αυτοί οι πολιτικοί σχηματισμοί. Είναι αλήθεια πως έντονες διαμάχες ανάμεσα σε ισχυρές οικογένειες βρίσκονται στη βάση αναμετρήσεων που σφράγισαν την ελληνική πολιτική πραγματικότητα. Εχθρότητες, δημιουργημένες στο μακρινό παρελθόν, ήταν πολύ πιθανό να οφείλονταν σε προσωπικές διαφορές και έριδες. Εντούτοις, ουσιαστικές αιτίες για τέτοια οικογενειακή μίσση στάθηκαν, πολύ περισσότερο, οι αγώνες για την οικονομική, πολιτική και στρατιωτική υπεροχή και επικράτηση.

Δ1

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και το παράθεμα:

Α) Πώς επηρέασε ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος τις σχέσεις Κωνσταντίνου και Βενιζέλου;

Β) Πώς τεκμηριώνει την άποψή του ο βασιλιάς Κωνσταντίνος ότι οι Γερμανοί θα νικήσουν;

Γ) Ποια είναι η γνώμη του βασιλιά Κωνσταντίνου για τους πολιτικούς και πως αιτιολογεί την εμμονή του να είναι ο ίδιος αρχηγός του στρατού;

ΠΗΓΗ

Ο Κωνσταντίνος πιστεύει στη νίκη των Γερμανών

(Ο Κωνσταντίνος Ζαβιτζιάνος, από τα κυριότερα στελέχη του κόμματος των Φιλελευθέρων, διετέλεσε πρόεδρος της ελληνικής Βουλής κατά τα έτη 1912-1915. Κατά τη διάρκεια του Εθνικού Διχασμού, επειδή έκρινε ότι η πολιτική του Βενιζέλου προς τους Αγγλογάλλους μείωνε την εθνική ανεξαρτησία, αποχώρησε από τους Φιλελεύθερους. Δεν προσχώρησε σε καμιά πολιτική παράταξη και προσπάθησε να παραμείνει ανεξάρτητος. Το βιβλίο του «Αναμνήσεις εκ της διαφωνίας Κωνσταντίνου-Βενιζέλου» θεωρείται η περισσότερο αντικειμενική εξιστόρηση των γεγονότων της εποχής 1915-1924).

Της επισήμου ταύτης συναντήσεως είχε προηγηθή άλλη συνάντησις που είχα με τον Κωνσταντίνο την 19ην Αυγούστου, δηλαδή προ τριών ημερών εις το Τατόι, όπου είχα γίνη δεκτός εις ακρόασιν. Ήτο η πρώτη φορά που τον συνήντησα έπειτα από την μακράν του ασθένειαν. Το εσυγχάρηκα πρώτα από όλα δια την αποκατάστασιν της υγείας του. Και με εκράτησε πέραν της ώρας.

Ήτο η εποχή κατά την οποίαν οι Ρώσοι είχαν πολλάς απωλείας και υφίσταντο συνεχώς ήττας εις τα Καρπάθια. Ο Βασιλεύς έλαβε αφορμήν εκ των ρωσικών τούτων περιπετειών και ήρχισε εξετάζων την εν γένει στρατιωτικήν κατάστασιν εν Ευρώπη. Δεν εβράδυνε δε να ανοίξη και διαφόρους χάρτας που είχε στο παρακείμενο τραπέζι. Κατά τον Κωνσταντίνον ο πόλεμος στρατιωτικώς είχε πλέον κριθή. Η γερμανική νίκη ήτο πλέον ασφαλής. Δεν επετρέπετο πλέον αντίθετη γνώμη. Εξ΄ άλλου αι επιστήμαι και ιδία η χημεία στη Γερμανία είχαν αληθινά καλλιεργηθή. Και έπρεπεν από στιγμής εις στιγμήν ν΄ αναμένωμεν και νέας ανακαλύψεις δια των οποίων θα επεταχύνετο η ήττα των εχθρών της.

Είχεν ειπή πολλά, όλα υπό το αυτό πνεύμα, τα οποία ήκουα με πολλή προσοχή χωρίς να τον διακόψω. Και όταν ενόμισα που ετελείωσε, τολμώ και ευλαβέστατα τον ερωτώ. Μα δεν κρατείτε, Μεγαλειότατε, και καμιά πισινή, μήπως και δεν νικήση

η Γερμανία; Αλλ' επί του θέματος τούτου, μου λέγει, δεν υπάρχει καμία πεισινή, πως θέλεις να την κρατήσω;

Ζαβιτζιάνος. Αλλ' εγώ κάποτε εδιάβασα που ένας πόλεμος εμπορεί να εξαρτηθή από μία βροχή.

Κωνσταντίνος. (με ύφος ζωηρό αν όχι απότομο και κουνώντας το χέρι). Να σου ειπώ, εγώ σας τους πολιτικούς, έχω κάθε λόγον να εκτιμώ, σε δε ιδιαίτέρως και αγαπώ, αλλά πρέπει να προσθέσω ότι όλοι σας από στρατιωτικά δεν σκαμπάζετε τίποτε. Και γι' αυτό τα στρατιωτικά τα κρατώ στα χέρια μου, και δεν τα δίνω εις κανένα, ούτε στο Βενιζέλο σου, και πήγαινε να του το ειπής. [Κ. Ζαβι-τζιάνου, Αναμνήσεις εκ της διαφωνίας Κωνσταντίνου-Βενιζέλου, Α', σσ. 81-82 (1946)]. 312

Β. Σκουλάτου - Ν. Δημακοπούλου - Σ. Κόνδη, ό.π., σ. 76-77

